13-a JARO, N-o 456. MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. AŬGUSTO 1937.

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO: 67, avenue Gambetta, Paris-20
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris: Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533 Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22, Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT., bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

La plej granda kongreso de S.A.T.

Ĝi nun jam apartenas al la pasinto, tiu plej granda k plej impona el ĉiuj ĝis nun okazintaj kongresoj de SAT, nia Deksepa en Roterdamo. Je nombro da partoprenantoj k sendube ankaŭ laŭ propaganda vidpunkto ĝi superis eĉ la Lajpcigan Kongreson en 1929. Aliĝis nian 17-an Kongreson 865 Gekamaradoj el 19 landoj, k takte ĉeestis ĝin 806 Gekamaradoj el 16 landoj.

Ĉu oni povas imagi al si ion pli kuraĝigan, pli instigecan, pli entuziasmigan ol tiujn ĉi ciferojn, — ol la aspekton de tiu ĉi giganta kunvenego el tutmondanoj en la grava trafika centro Roterdamo?

Ĉiurilate la kongreso estis brile sukcesplena, tiom laŭ la propaganda valoro, kiom laŭ la enhava. Kun escepto de la lastaj minutoj, en kiuj estis tuŝata politika temo, la diskutado okazis en plena harmonio k kun rimarkinda bonordo k disciplino. Nia alvoko pri SAT-aneca disciplino, pri konkordo k intertendenca paco ĝenerale estis mirige bone obeata. Kaj la fulmotondro okazis nur post la ĝenerala debato, post akcepto de l'Gvida rezolucio, en momento kiam temis trovi solvon pri flanka k en si mem negrava problemo. Ja la sugesto de brusela K-do pri atribuo de la sufiĉe atentinda sumo kolektita por la hispanaj K-doj, al hospitalo kreita de l'Sindikatara Internacio, estis sufiĉa por estigi akratonan debaton, kiu taglume elmontris la profunde dormstate kuŝintan malharmonion regantan rilate la *politikajn* problemojn. Ĝi pruvis pli ol io alia la neceson eviti en niaj kongresoj la politikan debaton k akcenti ĉiam k ĉie la kulturan k edukan flankon de nia Asocio. Ni esperas, ke tiu ĉi averto sufiĉas plene, k ke la K-doj ne misinterpretos la akcepton de ŝanĝeto en la unua paragrafo de la Statuto k ne konkludos kiel unu socialdemokrata K-do nederlanda, kvazaŭ SAT nun fariĝis politika organizo. SAT ne posedas politikan programon k estas neniel komparebla al politika partio; ĝi estas politikeca nur en tiu senco, ke ĝi « celas utiligi praktike la lingvon Esperanto por la *klasaj celoj* de la Laboristaro tutmonda », sekve estas klasa organizo. Sed cetere ĝi restas fremda al la politikaj taskoj de partioj k aliaj organizoj k okupas sin *nur* pri klerigado, edukado, kulturado de siaj membroj, helpante al ili liberiĝi el dogmaj katenoj k lerni pensi libere k raciece.

Ĉe la estrara tablo okaze de la Solena Malfermo. — De dekstre maldekstren: (sur la tribuno) K-do Bas Vels, prez. O.K.K.; Faulhaber, prez. F.L.E.; v. Essen, sekret. O.K.K.; Dreves Uiterdijk, veterano de la movado; v. d. Pols, kasisto O. K. K.; Bartelmes, ĝen. sekretario de SAT.

En kvar laborkunsidoj la kongreso apenaŭ sukcesis fintrakti la organizajn problemojn. Certe pri multo ankoraŭ estonte debatoj malfermiĝos. Sed la ĝenerala kongresa laboro devis finiĝi mardon vespere, k la restanta tempo devis esti lasata al la Frakcioj k Fakoj por ilia certe tre grava k valora aparta laboro.

Efektive merkredon matene kolektiĝis multnombraj kongresanoj por partopreni diversloke k divershore en fakaj kunvenoj kun sammetianoj aŭ sampartianoj. Tiel povis ideojn interŝanĝi la virinoj k geinstruistoj, la kooperanoj k stenografoj, la sennaciistoj k la anarkistoj, la sovetaj komunistoj k tiuj de la 3-a Internacio, la « amikoj de Popola Fronto ». Ni ĝojas pri tiu aparte grava fakeca laboro k esperas el ĝi fruktedonajn rezultojn por la proksima estonto.

Pri la debatoj en la laborkunsidoj vi legos pli detale en la venonta numero, en kiu aperos la Kongresa Protokolaro. Hodiaŭ ni nur diru, ke en la unua kunsido, la 2-an de aŭgusto, okazis la elekto de kvar kongres-prezidantoj (la K-doj Faulhaber-Amsterdamo, Sulski-Londono, Lebak-Bruselo, Hernandez-Valencio), k ke la ĝenerala sekretario de SAT prezentis tiam la komentojn k konkludojn al la Raportaro de la Plenum-Komitato, memorigante, ke SAT-ano ne nur havas rajtojn, sed ankaŭ devojn.

Fine de la unua k dum la dua kunsido okazis la debato pri la Raportoj, kiuj estis akceptitaj fine kun *unuanimeco*. Poste oni debatis la novan regularon pri Kongresa gvidado, k tiu debato finiĝis nur en la tria kunsido, kiam la nomita regularo estis voĉdonata punkton post punkto. En la sama kunsido ni pritraktis la proponon de K-do Sugar pri eta vortŝanĝo en la unua statutparagrafo, k post longa debato tiu ŝanĝo estis fine akceptita per 112 voĉoj kontraŭ 52.

Post fintrakto de la proponoj oni en la kvara k lasta kunsido detale pridebatis la tekston proponitan por Gvida Rezolucio k akceptis ĝin fine sen kontraŭa voĉo (Oni legu la tekston pli malsupre.)

Sekvis lastmomente, antaŭ la fermo de la kunsido, la pasieca debato pri la milito en Hispanio, kiun supre ni jam aludis, k en finparoloj la prezidanto de l' lasta kunsido, K-do Faulhaber, povis konstati, ke « dum du tagoj oni amike diskutis », k ke oni « sciis kun bonvolo akcepti la diversajn opiniojn ».

La venontjara Kongreso okazos en *Bruselo*; en 1939 ni kolektiĝos en *Kopenhago*.

***

La urbestraro tre favore atentis nian kongreson k helpis al ni por grava propagando. Dank' al ĝia sinteno ne okazis tio, kion la Organiza Komitato k la Roter-

dama SAT-anaro antaŭtimis, nome ke nia kongreso pro enmiksiĝo en politikaj problemoj povus trafi subitan malpermeson de la registaro. Ja en la solena malferma kunvenego k poste en la lasta kongreskunsido K-do Hernandez el Valencio, ĉefredaktanto de « Popola Fronto », surpaŝis la malpermesitan terenon de la mondpolitiko. Liaj paroloj aperis la sekvantan tagon preskaŭ laŭvorte en unu grava ĉiutaga jurnalo, k la roterdamaj K-doj konfirmis, ke sendube K-do Hernandez delonge estus forpelita el Nederlando, se la registaro antaŭe scius pri la okazontaj diroj de la hispana K-do. Sed la ekstreme favora sinteno de la socialdemokrata urbestro certigis al K-do Hernandez la plenan parolliberon ĉe la Roterdama Kongreso de SAT. Oni konsentu, ke tio estas reala sukceso registrenda je la kredito de nia Asocio. Same kiel estas atesto pri la bonvola toleremo k disciplino de niaj membroj, ke oni tuj post la unua voko konsentis ĉesigi pasiecan, politikecan debaton...

La urbestro akceptis la kongresanaron lundon posttagmeze en la urbodomo; li regalis ĝin per kuraĝigaj paroloj favore al nia afero, per solena muziko k ankaŭ per teo, limonado k bakaĵo. K-do Faulhaber respondis nederlandlingve al la paroloj de la urbestro. La urbestraro regalis plue la kongresanaron per senpaga 1 1/2-hora ŝipveturado tra la vastegaj havenoj de Roterdamo. Ĝi ebligis al ni ankaŭ la senpagan viziton al la plej granda k plej luksa nederlanda pasaĝera ŝipego, STATENDAM, kie okazis regalado per teo. Parenteze ni diru, ke post la urbdoma akcepto aŭdiĝis komplimento al la SAT-anaj vizitantoj, per tiu konsidero ke la SAT-kongresanoj kondutis tre bone, multe pli bone ol iuj mar-oficiroj akceptitaj de la urbestro tempeton antaŭe.

Ĉirkaŭ la laborkunsidoj okazis multaj impresaj k SAT-propagandaj kunvenoj, kiuj meritas ĉiuj plej bonan mencion en la historio de la 17-a Kongreso. Jam la 31-an de julio vespere ĉ. 1.200 personoj kolektiĝis en « Doelen », la plej granda salonego de Roterdamo, por *interfratiĝi* esperantistece k sennaciece. Preskaŭ cento da personoj ne povis eniri la salonon pro absoluta neeblo trovi lokon por ili; kelkaj el ĉi tiuj estis pretaj pagi ĝis 2 1/2 guldenoj por enirkarto! Muziko k kantoj alternis; la sekretario de SAT memorparolis okaze de la *50-jara Jubileo de Esperanto* pri la verko de d-ro Zamenhof k pri la kreinto de nia lingvo, k ankaŭ pri la unuaj pioniroj de la movado, inter ili Dreves Uiterdijk, ĉeestanta mem la kongreson k estanta ĝia honora prezidanto. Li parolis ankaŭ pri la starigo de SAT k ĝia fondinto, K-do *Lanti*, kiu lasta ne malaperis el la movado, kiel kelkaj povis supozeti, leginte pri tio ne tre klaran informon en unu n-ro de « S-ulo », sed kiu plue kore estas ligita kun SAT k nur portempe foriĝis de ni je miloj da kilometroj.

La Interfratiĝa vespero finiĝis per Amasludo verkita originale de K-do Bas Vels, « Nova Aŭroro », k brave ludita de roterdamaj Gek-doj, kiuj ellernis la parte tre malfacilajn parolĥorojn. La tiuvespera monkolekto por la hispanaj Gek-doj atingis preskaŭ 90 guldenojn.

El la Solena malferma kunveno en « Doelen » mi memore mencias ĉi-loke nur la belegan talenton de Johano Blok, kiu kantis sep kantojn esperantlingve por ni, — la honorigon al la mortintoj de nia Asocio k speciale al K-do Nathans, sekretario de la I.T.F., k la salutparolojn de granda aro da esperant- k neesperant- lingvaj reprezentantoj de organizoj, pri kiuj parolos la Protokolo.

Ankaŭ la Adiaŭa Vespero je la 4-a de aŭgusto estis plensukcesa, k la kongresa salono montriĝis tro malgranda por enteni ĉiujn alkurintajn Gek-dojn. Amuzaĵoj k seriozaĵoj alterne sinsekvis; reliefiĝis mirinde klaraj k helaj kantoj de infanoj el la 2-a sekcio de F.L.E.-Roterdamo. Aŭdante ilin, ni povis reale mezuri la progreson faritan en la paso de l'jaroj; jen rezultoj palpeblaj, instigaj k emociaj por ĉiu inter ni...

Kaj la ĵaŭda ekskurso al la marbordo k en la arbaron de Ŝeveningeno restos ankaŭ neforgesebla al tiuj, kiuj partoprenis ĝin! Dum matene la marakvo refreŝigis nin, posttagmeze ni en mezo de arbaro ĉeestis la daŭrigon de la geinstruista fakkunveno, interrompita la antaŭan tagon, kun speciala pritrakto de la esperanto-laboro inter infanoj. Ankaŭ tie okazis la lastaj alparoloj k komuna kantado.

La ĵurnalistoj sekvis kun intereso nian Kongreson, k en ĉiuj roterdamaj gazetoj, k en multaj aliaj tra la lando aperis longaj artikoloj k eĉ grandaj bildoj pri ĝi.

La Organiza Komitato, bonege preparinta la diversajn kongres-aranĝojn, staras super ĉiu laŭdo.

Ĉio estis utila en tiu ĉi kongreso, ĉio estis farita por plifaciligi la interkontaktiĝon inter la diverslandaj Gek-doj (inter kiuj eĉ partoprenantoj el landoj, el kiuj ni apenaŭ kuraĝis atendi reprezenton!). Glate k facile funkciis la interfratiĝo dank' al la gastigado de l'ekstelandanoj ĉe roterdamaj familioj, kie la akcepto estis plej kora. La limoj disrompiĝis, ne nur laŭ poezia parolmaniero, sed en la realo, k ĉe la fino de l'grandioza kongreso unu K-do prave prononcis : Ne plu Kamaradoj nur, sed Amikoj ni estas. Eĉ pri la organizado de l'amasloĝejo en la Nenijto-halo ni ne aŭdis plendojn; kvankam en la unua nokto multe pli ol la atendita nombro da gastoj plenigis la dormejon. Maljuna K-do Dupain organizis la komunvivon en la tranoktejo, helpite de kelkaj aliaj, kiuj tage k nokte dejoris.

Unu rimarkigo trudiĝas : Tro multaj ja ĉeestis nian Deksepan nur kiel gastoj; ili ne havis la ruĝan karton de la aktivaj SAT-anoj, k dum la kunsidoj ilia loko estis sur la galerioj. Al ili iras hodiaŭ nia voko. Ili pripensu, ke ili kune kun la membroj ĝuis la aranĝojn de la kongreso, ke ili profitis el la tutmonda kunvenego, praktikante en monda skalo, inter alilandanoj, nian komunan lingvon. Sekve, ke ili ŝuldas ion al nia Asocio, ĉar sen ĝi, sen ĝia universala kongreso ili ne estus travivintaj tiujn horojn de interfratiĝo, kiujn ili travivis ĉi-aŭguste en Roterdamo. Ili montru sian dankon per sia plenkonvinka k simpatia aliĝo al SAT. Kaj venontjare ili ĉeestu en Bruselo kun la ruĝa karto de la aktiva SAT-ano en la poŝo!

N. BARTELMES.

Statistiko pri aliĝo k ĉeesto al la 17-a Kongreso

		Aliĝis :	Ĉeestis :
1	Nederlando	649	620
2	Anglio	80	73
3	Francio	69	60
4	Belgio	12	10
5	Svedio	21	18
6	Aŭstrio	5	2
7	Germanio	9	9
8	Argentinio	3	—
9	Danio	2	2
10	Ĉeĥoslovakio	2	2
11	Dancigo	1	—
12	Hungario	1	1
13	Svisio	1	1
14	Norvegio	3	3
15	Hispanio	2	2
16	Usono	2	—
17	Portugalio	1	1
18	Aŭstralio	1	1
19	Bulgario	1	1
		865	806

Gvidrezolucio

akceptita unuanime de la 17-a Kongreso

La 17-a Kongreso de SAT, okazinta en la Jubilea Jaro de la Lingvo Esperanto, de 31. julio ĝis 6. aŭgusto 1937 en Roterdamo, partoprenita de 806 Gekamaradoj el 16 landoj.

pridiskutinte k aprobinte — unuanime — post larĝa debato la raportojn prezentitajn de la Plenum-Komitato, al kiu ĝi plue konfidas la gvidadon de la Asocio,

konstatas, 1) ke :

estas nepre necese konservi al SAT ĝian ĝisnunan organizan aspekton, plej konforman al ĝia speciala karaktero de Esperanto-organizo; ĉar nur la individua aliĝo, la rekta kontakto kun la asocia centro k inter la membroj pere de letero, gazeto, kongreso k reciprokaj vizitoj, permesas la formadon de konsciaj k memstare pensantaj laboristaj esperantistoj.

Konsekvence : ĝi malakceptas la ideon de Esperantista internacio laŭ la modelo de la internacioj el malsamlingvanoj.

La Kongreso ripetas sian inviton al la ekstere starantaj laboristaj esperantistaj kamaradoj, sen konsidero al tendenco, partieco aŭ aparta politika koncepto, aliĝi al SAT, kiu depost 17 jaroj agadas senlace sur la bazo de siaj originaj principoj, iam subtenitaj de ĉiuj senescepte, k kiu dum 17 jaroj pruvis sian ekzistorajton per regula eldonado de siaj periodajoj k de multaj plej variaj k bonkvalitaj libroj.

La Kongreso konstatas 2), ke :

estas nepre necese konservi al SAT ĝian ĝisnunan fizionomion de Esperantista k laborist-tendenca kultur-organizo; ke, por tion atingi, la gvidantaro de SAT devas resti sur sia ĝisnuna superpartieca pozicio; SAT-anoj ne permesu malobeon al la principoj difinitaj en la Statuto kiel « Celo » de la Asocio.

Konsekvence : ĝia karaktero restas plue interhelpa, kultura, eduka, k informa, sed neniel parti-politikeca.

Eldonkvanto : 6,200 ekzempleroj

Por ŝtopi la Breĉon

58. Listo

Londonanino	£	1.—
G. L. Bouchard, Genevo	sv. fr.	1.—
A. Roosing Sr., Zeist	gd.	1.10
N. Wolve, Delft	fr. fr.	7.—
Lab. Esp. Klubo, Manĉestro	£	2-2-0
Du germ. K-doj	fr. fr.	74.—
K-ino Buis, Bussum	guld.	10.—
K-ino v. d. Heide, Bussum	»	2.—
W. Eerdmans, Rotterdam	fr. fr.	10.—

Esperanto k Popola Fronto

La ĉi-supra artikolo estas verkita franclingve de la FET-grupo en Fabrègues por aperi en « Travailleur Espérantiste », sed la Komitato de F.E.T. rifuzis ĝian aperigon kiel « netaŭgan » kunlaboraĵon. Ĉar la evoluo de l'situacio montris la pravon de tiu ĉi artikolo, la grupo tradukis ĝin k petis pri aperigo ĝia en la kolonoj de « S-ulo ». Jen ĝi.

Iluziojn generas iuj epokoj pli ol aliaj. Tamen ni, esperantistaj laboristoj, devus pli facile eviti tiujn iluziojn. Ja, en nia senlaca propagando por esp-o, ni kolizias ne nur kun la nekompreno, sed eĉ kun la kontraŭeco, pli malpli kaŝa, de la gvidantoj de la partiaj aŭ sindikataj organizoj, kiuj celas la emancipon de l'proletaro. Oni povas aserti, ke pli gravaj estus la rezultoj de nia penado, se ni devus kontraŭbatali nur la burĝaron k ĝiajn subtenantojn. Sed tro ofte, — k neniu el ni neos tion, — nian movadon ĝenas aliaj faktoroj, ol la burĝaro,, faŝista aŭ ne. Tial aserti k kredi, ke « Esperanto venkos dank'al Popola Fronto », tio estas konfuzi deziron k atingon. Ni ne konstruu tro da mirigaj projektoj, ni ne ekscece taksu la novajn eblojn, kiuj prezentiĝas al ni, k, pro tio ke popolfronta registaro mastrumas en Francio, ni ne konkludu, ke esp-o estos baldaŭ instruata en la lernejoj de la Tria Respubliko.

Restas daŭre, senŝanĝe, kiel hieraŭ, la rolo de la esperantistaj laboristoj k de FET : agadi favore al esp-o en la laboristaj k kamparanaj medioj, propagandi persiste ĉe la bazo, plifortigi la lab. esperantistan movadon. Al tiu propaganda k varbada tasko ni pleje celu, ĉar tio estas la sola penado efika en la nuna reĝimo, kiun ne povas ŝanĝi, per sia nura partopreno, kelkaj ministroj popolfrontaj.

Esperanto venkos dank' al Popola Fronto ? Oni permesu nin dubi, k oni tamen ne kredu, ke ni deziras la malvenkon ! Ĉu do esp-o venkis en Sovetio, kie, almenaŭ teorie, la pozicio de l'registaro estas pli maldekstra ol en Francio ?

Estus vere tro facile, se la venko de nia afero dependus nur de la konsisto de iu registaro ! Cetere, la faktoj — k tiuj ĉi estas obstinaj — montras ke estas aliel.

Necesos, ke la esperanta movado estu pli potenca ol nun — k ĉi tie ni konsideras nur la esp. *laboristan* movadon, ĉar la alia, la neŭtrala, interesas nin malfortete — por povi influi la nunan registaron sufiĉe por akiri ĝian aprobon k la oficialajn efektiviĝeblajn decidojn, kiujn esperas baldaŭaj iui K-doj tro naivaj.

Ni ne ellasu la tenitaĵon, por kuri post ties ombro ! Ni ne foruzu nian tempon en frapado ĉe la ministraj pordoj, en starado ĉe la atendejo de la parlamentaj komisionoj, en iro k reveno inter la diversaj parlamentaj instancoj, pro la espero havi leĝan tekston pri la enkonduko de esp-o en la oficialaj programoj. Almenaŭ, se iuj K-doj insistas por la provo de tia klopodo, ni nenion faru, kio riskus malutili al la multe pli grava, pli fruktodona laborplano de la Federacio.

Ni opinias, ke tempo k kopodoj de niaj aktivuloj estos pli fekunde aplikataj je la fondo de novaj kursoj, en la kreo de novaj grupoj, en aranĝo de festoj k ekspozicioj, en diskonigado de la argumentoj konvinkontaj proletojn pri la tuja utilo de esperanto, socia faktoro, — jes, en tio pli fekunde aplikataj ol en provo varbi tiun aŭ alian deputiton aŭ senatanon.

Kaj precipe, oni ne tedu nin pro la « maldekstraj neŭtraluloj » de UEA ! Ni fosu mem nian sulkon, k ni ne tro atendu el la helpo de la najbaroj. Ni ne estus esperantistoj, se ni ne fidus al la pravo de nia afero. Konvinkitaj ni estas, ke esperanto triumfos, sed ankaŭ ke tio okazos verŝajne nur en nova socio, dank'al la solaj klopodoj de la esperantistaj laboristoj, al ilia senĉesa batalo kontraŭ la antaŭjuĝoj, kontraŭ la rutino, kontraŭ la eraraj ideoj, kontraŭ ĉiaspecaj iliaj kontraŭuloj, jes nur dank' al ilia obstina pacienco, precipe dank' al malaprobo de putra reĝimo, kiu stultigas k skismigas la laboristan klason, pro neceso k pro naturo.

El niaj leteroj

...La indigno de kelkaj K-doj pri la lastaj okazintaĵoj en Sovetio vere mirigas min. Tiom longe, kiom nur anarkistoj, socialistoj aŭ herezuloj estis mortpafitaj k malliberigitaj, tiom longe tiuj K-doj ne emis protesti. Sed kiam unu marŝalo k sep generaloj estas murditaj, tiam elmontriĝas ilia indigno. Strange ! anstataŭ indigni, mi, por la unua fojo, eksentis iom da simpatio por Stalin ĉe la ekscio, ke li elmondigis tiajn militistojn, kiujn antaŭe li ordenis ktp. « Niaj kugloj estas por niaj propraj generaloj » diras la « Internacio ». Eble Stalin refariĝis internaciisto !...

ITAUSA.

Tra la Esperanta Gazetaro

Novajoj el Malproksima Oriento

Malofte ni parolas ĉi tie pri ekstrem-orientaj revuoj (depost malapero de la Oomoto-revuo), ĉar kutime la tie aperantaj gazetoj servas al la propagando k sekve entenas skribaĵojn en por ni ne deĉifrebla lingvo. Sed hodiaŭ ni havas en manoj la junian n-on de pure esp-lingva gazeto « Tempo », eldonata en Kioto (Japanio) (1). En ĝi ni trovas artikolon pri K-do *Lanti*, prezentitan de la redakcio sub titolo « Elreviĝinto, senhejmiĝinto serĉas... « Estas resumata la tuta agado de K-do Lanti por esp-o ekde la fondo de SAT ĝis hodiaŭ, lia eksiĝo el la prezidanteco de SAT post la 13-a Kongreso (1933), sekve de la plej nekredeblaj kalumnioj fare de l'bolŝevistoj kontraŭ li, la eldono de « Herezulo » k poste la forvojo orienten, al Tokio, kie « la T. samideanoj ial forkuris de li ». Estus tre interese eksciі kial. En kelkaj grupoj tra la mondo nia K-do trafas malbonan akcepton pro tio, ke li fariĝis « kontraŭrevoluciulo », ktp. en la okuloj de blindaj fanatikuloj. Ni ne povas supozi, ke estas pro la sama motivo, ke neŭtralaj espistoj el Tokio forkuras de Lanti, kvazaŭ li estus pestulo. Jes ja, tiu « ial » vekas ĉe ni nedireblajn konjektojn...

Sekvoj de la skismo en la neŭtrala movado

En « Esperanto » de junio oni povas legi, ke la Federacio Esperantista de l'Centra Montaro (en Francio), grupiganta aron da departementaj societoj, decidis ne aliĝi al I.E.L. k sekve eksiĝi el la franca filio de I.E.L., nome S.F.P.E. Ĝi invitas siajn membrojn *individue aliĝi* al U.E.A. Ĝi aprobas speciale en sia rezolucio, ke U.E.A. post malfeliĉa eksperimento dum 1934-35 forlasis la organizan principon de l'naciaj federacioj k *revenis al la principo akcepti nur individuajn membrojn*. La decido estis alprenita unuanime per 142 voĉoj. Ni notas kun intereso tiun decidon kiel simptomon pri la ekkono, ankaŭ ĉe la neŭtralaj esp-istoj, ke esperantistoj devas organizi sin ne imite al internaciaj asocioj el *malsamlingvanoj*, t.e. internaciece, sed kiel samlingvanoj — laŭ la sennacieca principo.

La informoj de C.N.T. aperas de nun presite

Ni gratulas niajn anarkistajn K-dojn el Barcelono, kiuj sukcesis aperigi presite jam siam Informbultenon en esperanta lingvo. Malgraŭ ke ili laŭ lingva vidpunkto devus ankoraŭ multe pliperfektiĝi — la stilo estas tre malfacila — ili plenumas bonan taskon per tiu ĉi konstanta eldonado de interesoplenaj informoj pri la milita k la interna situacio iberia (2).

(1) Depost 4 jaroj aperis 30 n-oj.

(2) Ĝia *dua* presita n-ro estis vendata antaŭ la kongresejo en Roterdamo, k samtempe la 19-a n-ro de « Popola Fronto » el Valencio.

Propaganda kroniko

Fine de julio okazis en Parizo Internacia Kongreso por Popola Edukado. En unu sekcio oni okupis sin la 25-an de julio pri Esperanto k Popola Edukado. Tiun specialan kunvenon partoprenis ĉ. 80 geinstruistoj. Parolis K-do *Pâris* por F.E.T., K-dino *Dedieu* por G.E.E., K-ino *Glodo* esp-lingve por S.A.T.; ankaŭ intervenis K-do el norda Francio. Fine parolis s-ro Bobin, esp. instruisto ĉe la Sorbon-universitato. Franc-, german- k anglalingva tradukoj de la parolado de K-dino Glodo estis distribuitaj por la neesp-istaj ĉeestantoj.

***

La unuan fojon okazis en *Lens* (Francio) Komerca Foiro (en junio). La esp. fakon instalis la FET-grupo. La 20-an de junio okazis strata manifestacio sub patronado de l'ministro Lebas; la esp. laboristoj partoprenis tre multnombre (eĉ el Lilo alvenis 20 Gek-doj), kun kvin standardoj. Oni vendis multajn ekzemplerojn de l'propaganda gazeto, disdonis flugfoliojn en tre granda nombro k vendis esp-aĵojn por pli ol 1.200 fr.fr. Por la kursoj anoncis sin 30 personoj. La grupo Salomino traveturis la tutan regionon per aŭto propagandante dum du lundoj. La 4. julio okazis balo kun ĉ. 300 personoj. (K.M.)

***

KANDID, la konata verko de Volter (Voltaire), tradukita de K-do Lanti tiel perfekte en la esperantan lingvon, nun aperis *japanlingve* por la unua foio; instigilo por tiu traduko estis la esperanta eldono ! Ĉi-lasta nun estas elĉerpita ; restas ĉe SAT nur malgranda stoko da *iom difektitaj* ekzempleroj (temas pri nur eksteraj difektoj pro malseka kelo, en kiu antaŭe deponiĝis la libroj, ne pri prespaĝaj difektoj !), kiujn ni disvendas je rabata prezo de 6.50 fr. fr. afrankite !). Tiu ĉi fama verko estas skribita tute en la ironia stilo, kiun ne kapablis kompreni « denskapuloj » esperantistaj en la tuta mondo, kiam tiaspeca artikolo aperis en « S-ulo » (komp. la rubrikon « Diskutejo » ĉi-numere !).

DISKUTEJO

Same kiel kelkaj aliaj legantoj (vidu sub « Nia poŝto » en n-o 454) ankaŭ K-do 17.738 (el Terorio) miskomprenis la artikolon « Vivu la Neŭtralismo ! » en la maja « S-ulo ». Tamen estas iuj pozitivaj partoj en lia respond-artikolo, kiujn ni publikigas ĉi-sekve, precipe ja pro tio, ke ili venas el tiu angulo de la mondo, kiun ni ne volas nomi, por ne endanĝerigi nian kunlaboranton. Post ekkono pri sia miskompreno li certe ne insistos plu pri aperigo ankaŭ de la linioj kaŭzitaj sekve de tiu eraro... Ni salutas lin trans la cenzurlimojn, esperante ke la gazeto bone trafos lin. — Red.

Pro konataj circonstancoj prokraste nin trafas niaj gazetoj. Spite malfruan kritikon, necesas komenti la nebulan stilon de la verkinto, kiu aperigis frontpaĝan artikolon en n-o 453. Ĝi vekis mian malkonsenton ne pro la celo, sed pro la formo. Konatiĝi al ĉiuj SAT-anoj la opinion de SAT-ano el la plej okcidenta parto de Eŭropo, kie regas teroro de klerikala faŝismo, estas mia deziro.

La krio « For la neŭtralismon » trafas nur la burĝan movadon k celas kapti el ĝi la proletojn. Lanti samtempe kriis : For la burĝeca, vivu la proleta neŭtralismo. Vivanta ekzemplo de lia prediko k agado estas SAT. Sub la standardo de nia organizo vivas kamaradece egal-rajtaj proletoj el ĉiuj tendencoj. «For la neŭtralismon» restas taŭga al la sinteno de l'tutmonda proletaro por fine renversi la burĝan socion.

Certe ni povas logi la etburĝojn elmontrante, ke iliaj interesoj estas pli proksimaj al la proletaro ol al la kapitalistaro, sed ni devas cedi nenion, ĉar niaj principoj estas bazitaj sur la justo, libero k ĉiuj homaj aspiroj. Do, ni logu la etburĝojn, ni ĉesigu la disputojn inter ni, sed ni restu proletoj.

La revolucia spirito ardis en 1922, ardas en 1937 k ardos en la estonto, dum la maljusto regos. La akraj kritikoj de Lenin estas ankoraŭ trafaj, eĉ pli trafaj nun, ĉar la Ligo de Nacioj daŭrigas la subterajn aranĝojn. Ĝi estas pli k pli la karakteriza «kaverno el kapitalistaj banditoj».

Litvinov reliefiĝas pro artaj ludoj sur la scenejo de la Ligo. Li estas marioneto el la plej konataj. Eble li laboras sincere en la malpura kadro de la Ligo. Tamen li interrilatas tro amike kun la aliaj. Tiel la universale konata proverbo : « Diru al mi, kun kiu vi rilatas, k mi diros al vi, kiu vi estas », ĝuste povas aplikiĝi al K-do Litvinov.

Jes, multo aliiĝis en la mondo. Ĉie ekestas faŝismoj, ruĝa, bruna, nigra, blanka, el ĉiuj koloroj. Tia konstato streĉas niajn klopodojn, forgesigas niajn malgrandajn kverelojn, sed ne-

Kiel mi forlasis la cigaredfumadon

Mi ne estas riĉulo k la cigaredfumado elspezigis al mi miajn tutlastajn monrezervojn. Ne necesas diri al vi, ke ankaŭ tiu pereiga kutimo estis okazo de ofta kverelado inter mi k mia bona edzino, kiu ne povis pardoni al mi la senutilan elspezon.

— Eĉ se nur vi elspezadus vian monon por ia utila afero aŭ bezono, mi ja komprenus, sed... Ho ! mi plu neniam kisos vin, ĉar via molbonodora buŝo tedas min.

Mi konsentis, ke ŝiaj riproĉoj estas pravaj. Sed mia fumadkutimo estis pli forta ol ia bona volo k decido, k spite miajn multajn promesojn mi ne sukcesis forlasi tiun tabakfumadon.

Tamen, mi ne plu fumas ! Nun pli ol unu jaro pasis, de kiam mi forfumis mian lastan cigaredon. Kiel ? vi demandas al mi. Ho ! plej simple en la mondo : mi tion ŝuldas al... esperanto.

Vi ne tro rapidu ekkoni tiun enigmon. Kun iom da pacienco k dum kelkaj minutoj da saĝa atento vi tion ekscios. Nun tio ŝajnas al mi ridinda afero : tamen al ĝi mi multe ŝuldas — ne nur la fumadforlason.

Do, antaŭ du jaroj proksimume mi eksciis pri la ekzisto de esperanto, k mi ekdeziris lerni tiun mirindan lingvon, kiu per sia mistera potenco faligas barojn dividantajn la popolojn, kreas universalan interfratiĝon trans la naciliimoj, dissemas inter la popoloj la ideon pri paco k homamo, k, mi devas modeste aldoni... kiu instruas forlasi la fumadon de danĝera tabako. Mia deziro ekposedi tiun mirindan ilon de interkompreniĝo estis tiel granda, ke mi tuj aĉetis lernolibron k kun arda fervoro eklernis esperanton.

Mi rapide ellernis ĝin ĝis la kapablo korespondi kun alilandanoj. Kaj tio okazis nur tri monatojn poste. Tuj kiam mi certiĝis, ke mi sentime povas honori per klara skribaĵo miajn estontajn eksterlandajn amikojn, mi aperigis en *Sennaciulo* anonceton petantan korespondadon. Kelkajn tagojn poste, reveninte hejmen el mia oficejo, mia edzino portis al mi duondekon da leteroj k poŝtkartoj el pluraj landoj. Pro ega ĝojo mi ĉirkaŭbrakis mian edzinon k eĉ provis kisi ŝin, ĉar mi devas konfesi ke mi timis ne ricevi respondojn al mia anoncpropono. Mi devas, kun bedaŭro, ankoraŭfoje diri, ke ŝi forpuŝis min ĉar ŝi trovis, ke mia buŝo tro malbonodoras pro tabaka trouzo.

Kompreneble, mi tuj al ĉiuj miaj unuaj korespondantoj longe respondis. Mi konstatis, ke miaj unuaj korespondoprovoj bonege sukcesis, k antaŭ miaj okuloj ekstaris ĝojaj, lulaj horizontoj de ĉarma amikiĝo, de frata interkompreno. Mia koro glore kantadis. Fiere mi montris la karajn leterojn al miaj oficejaj amikoj, al ili klarigante la taŭgecon de esperanto.

Kiel arda amanto mi portis tiujn leterojn en mia poŝo k ĉiuokaze mi ilin legadis. La fleksebl o k simplo de la lingvo precipe ĉarmis min. Kaj ĉiumomente en mia cerbo naskiĝadis estontaj miaj emociaj skribekzercoj. Sed... sekvantajn tagojn mi ricevis ankoraŭ pli grandan kvanton da leteroj el diversaj landoj. Ankaŭ kun treega ĝojo, mi al ĉiu letero zorge respondis.

Post kelkaj tagoj la poŝto alportis leterojn, ĉi-foje el plej malproksimaj landoj de l'terglobo, al kiuj ankaŭ mi tute akurate respondis. Poste venis la unuaj afablaj respondoj al miaj skriboj. Ĉio tio plenigis mian koron per feliĉo k emocio. La universo malfermiĝis antaŭ mi, donante al mi la eblon ĝin rekte ekkoni, k havigante al mi amikojn en siaj plej diversaj anguloj.

Sed — vi ja bone scias, ke sen tiu « antikva » « sed » neniu historio eblas. Ĝi ĉiam kiel terura fantomo stariĝas antaŭ ni dum plej arda, plej interesoplena momento, barante al ni la vojon al feliĉiga celo. Same miaokaze. Antaŭ la fino de l'monato mi iom tro elspezis pro la letersendoj, k en mia buĝeto iĝis trueto, kiu malheligis mian bluan, radiantan ĉielon. Dum la du lastaj tagoj de l'monato ne plu restis sumeto en mia monujo, ĉar anstataŭ cigaredojn mi devis aĉeti poŝtmarkojn por miaj leteroj. Dum du tagoj, vole-nevole, mi ĉesis fumi, ĉar mia deziro ekspedi la leterojn estis tro granda k mi ne volis prokrasti respondojn al miaj... korespondantinoj (estis du plej ravaj skribintinoj el la mondo).

Dum ankoraŭ kelkaj tagoj novaj leteroj atingis min en kreskanta nombro. Kaj denove mi devis aĉeti poŝtmarkojn per mia tabak-monrezervo. Tio ripetiĝis pli k pli ofte, ĝis iun tagon mia tabakvendisto moke demandis min :

— Ĉu vi nun anstataŭ cigaredojn fumas poŝtmarkojn ? Aliparte, mia edzino iĝis por mi tre ĝentila k pli k pli sentis emon min kisi, ĉar... mia buŝo ne plu malbonodoris.

Finfine, mi devas konfesi, mi pli k pli ŝatis la plezurigan korespondadon k pli k pli malmulte fumis, ĝis decide mi povis forlasi por ĉiam mian malbonan fumkutimon. Samtempe kun la ne-plu-fumado la kisoj de mia edzino iĝis por mi vera ĝuo. Ŝi volonte aŭskultis la tradukon de leteroj de miaj tutmondaj geamikoj. Ŝi eĉ plurfoje delikate proponis al mi helpon el sia monujo, kiam miaj elspezoj estis troaj por leterafranko.

Kaj, antaŭ kelkaj tagoj, karese kisante min ŝi subite flustris al mia orelo :

— Diru, edzeto mia, ĉu vi volas ke ankaŭ mi eklernu esperanton ?

Vi do vidas, ke dank'al esperanto mi forlasis la fumadon, pligrandigis miajn sciojn, akiris sur la tuta terglobo bravajn amikojn, rekaptis la ŝaton de mia kunulino k pligrandigis Esperantion je du anoj.

W. KIPPER.

niam la proletaro fariĝas burĝema. Estas fakto, ke Sovetio estis malamata k nuntempe rilatas amike kun pluraj kapitalistaj ŝtatoj. Sed atentu k pripensu la fakton : burĝaj k socialistaj ŝtatoj estas antagonistaj. Tiuj ŝtatoj restas burĝaj... la konkludoj estas facilaj.

Ĉu la gvidantoj ĝis Lenin, kiu fulmotondris kontraŭ patriotismo, estis stultuloj? La patriotismo baras la vojon al socialismo. Ĝi estas idealo esence burĝa. Dum ekzistos patrioj, neniam la homoj rilatos pace. Komunistoj k socialistoj partoprenu en la unuec-fronta agado, sed tio ne necesigas, ke ili fariĝu patriotoj. Kiu fariĝas pli patrioto ol la patriotoj, tiu ne plu estas socialisto.

La situacio nun estas tre grava, sed nia sinteno estu la sama kiel en antaŭaj epokoj. En unu flanko proletaro, en kontraŭa flanko burĝaro. Inter la burĝoj ekzistas frakcioj pli danĝeraj ol la aliaj. Tiuj frakcioj estas ankaŭ malamikaj al iu parto el la burĝaro. Antaŭ la komuna danĝero proletoj povas fari aliancojn kun tia burĝaro, por rezisti k fine venki la malamikon.

SAT marŝu inter la proletaj vicoj kun alten levita standardo. Ne necesas, ke nia flago paliĝu eĉ nur al rozkoloro. Ĝi batalu flanko ĉe flanko kun iu ajn el la aliancemaj standardoj...

... Kiu diras, ke komunismo akordiĝas kun restariĝo de rangoj, ignoras ĝian bazajn principojn. Eĉ la burĝoj rekonis la trilogion : Egalo, Libero k Frateco. La ortodoksaj katolikoj ne asertas esti pli saĝaj ol la papo, sed ili pensas, ke fakte ili estas. Ni revoluciuloj ne ĉiuj estas ortodoksaj, tamen ni ĉiuj povas esti pli komprenpovaj k kleraj ol Stalin k li. mizera vermo regita per la grandiozaj fortoj el la naturo, nenion povas fari por ke ĉi tio ne okazu. Per ĉiu mia forto mi krias : For la dogmoj, for la flatulistoj k for la burĝeca neŭtralismo.

Mi kredas, ke IPE-anoj estas tiel bonaj batalantoj por la rekuniĝo kiel la SAT-anoj. Necesas tamen ke SAT portu sian standardon. IPE la sian. La K-doj sekvu unu aŭ la alian laŭ respektivaj temperamentoj k instruoj. Ambaŭ flagoj flirtu sub la suno k batalu ĝis la renversiĝo de la kapitalismo.

SAT-ano 17.738.

SAT-Korespondoficejo

K-do J. LENORMAND,
Rue Jules-Ferry, VITRY-aux-LOGES
(Loiret), Francio.

Al tiu K-do ĉiu **laborista** esperantist-(in)o deziranta korespondi kun alilanda K-d(in)o bonvolu sendi :

1) du respond-kuponojn ;

2) la sekvantan slipon (aŭ skribaĵon aranĝitan laŭ la **sama modelo**, por faciligi la laboron de l'Peranto!), kiun oni plenigu :

... ...

Slipo N° ......

SAT-KORESPONDOFICEJO

Nomo .... Antaŭnomo ....

Aĝo .... Metio ....

Adreso ....

deziras korespondadi kun

...... ĝis ...... jara Kamarado aŭ Kamaradino (forstreku la senutilan) kies metio estas, laŭeble .... aŭ ....

... ...

(Bonvole indiku ankaŭ, ĉu vi estas membro de SAT? Ĉu abonanto al « Senn. Revuo »?)

Amikoj de Sovetio ! K-do A. Sidorov, Sredne-Smolenskaja ul. 28, *Voronej*, jam nun atendas salutlet. okaze de 20-j. datreveno de Oktobra revolucio por ruslingva gazetaro ; eĉ anonimaj leteroj estas dezirindaj.

NEKROLOGO

La 6-an de julio sin mortigis

K-dino MARGARETA ASPES

en Suda Francio. Ŝi dum longaj jaroj estis membro de la Parizo FEO-grupo k SAT-rondo, en kiu ŝi tre aktive kunlaboris, precipe ankaŭ per preparo de kantado k teatraĵo por la 15-a Kongreso de SAT. Ŝi estis ankaŭ aktiva en la kontraŭmilitisma movado.

Kiuj konis ŝin, tiuj neniam forgesos ŝin.

***

La 28-an de julio perdis sian vivon en aviada katastrofo apud Bruselo

K-do N. NATHANS

sekretario de la Transportlaborista Internacio (I.T.F.) en aĝo de 54 jaroj. En 1924 li ĉeestis la SAT-kongreson en Bruselo, kiu tiom impresis lin ke li decidis eklerni esperanton k utiligi ĝin en la laboroj de sia Internacio. Sur respondeca ia posteno li multfoje propagandis por nia afero k li postvivos en la historio de nia movado kiel tiu kuraĝa sindikata gvidanto, kiu ne nur parole aprobis esp-on, sed per aktiva kunagado k aplikado. En la ITF-bulteno aperis en oktobro 1924 tiuj liaj paroloj : « Preparu vin al la internacia batalo, pligrandigante viajn konojn pri la socia situacio, laborante senĉese por via organizo, sed ankaŭ lernante la internacian lingvon, esperanto... »

RECENZEJO

Duope ricevitajn librojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Vilem Werner : Homoj sur flosglacio. Tradukis k eldonis *Moraviaj Esp. Pioniroj*, Olomouc. 1937. Formato 14,5 × 21 cm. 111 paĝoj. Prezo: 12 kĉ.

La Moraviaj Esp. Pioniroj prezentas al ni triaktan komedion de moderna ĉeĥoslovaka aŭtoro. Verdire ĝi estas familia epizodo aŭ dramo pli ol komedio, k ĝi memorigis min pri la familiaj konfliktoj de l'Ibsenaj dramoj. Burĝa familio, en kiu konfliktiĝas la opinioj de l'patro, tre konvenciaj k tradiciaj, kun tiuj de l'plenkreskaj infanoj, modernu'oj. La karakteroj de l'agantaj personoj estas tre bone skizitaj. La infanoj ĉiuj sukcesas pli malpli brile en la vivo, tamen la patro vidas ilin kvazaŭ « homojn sur flosglacio », drivantajn sen certo k sen konvinko. La lingvaĵo estas bona, la stilo facila.

N. B.

La Juna Vivo (Internacia Kantaro). Eld. « La Juna Vivo », *West-Graftdijk* (Nederl.), 64 pĝ., form. 12×15 cm. Prezo : 0,35 guld. (4.— fr.fr.)

En la Kantaro ni trovas facilajn, logajn kantojn, kiuj plejparte aperis jam sur la paĝoj de la gazeto « La Juna Vivo »: kun la kantoj troviĝas la muziknotoj. La plimulto el la kantoj rilatas naturon k amon. Ni rekomendas la libreton al la atento de komencantoj k progresintoj.

The British Esperantist (Ora Numero), 1887-1937. Speciala numero por la Jubileo de Esperanto. 48 pĝ. Ora kovrilo. Prezo: 3 resp. kuponoj (142 High Holborn, London W. C. 1).

Viziţu Ĉeĥoslovakion ! Gvidlibreto kun belaj fotogravuroj, eldonita de la Ministerio de komerco (turisma sekcio), Praha I.

Aŭstrio. Nova gvidlibro k nova faldprospekto (ambaŭ plurkoloraj) en esp-o. La libro enhavas interalie kartoskizon kun la fervojaj linioj. Eldonita de l'Federacia Ministerio por Komerco k Trafiko. Adr.: Osterreich. Verkehrswerbung, Nibelungeng. 4, *Wien 1*.

Internacia Ekspozicio de Parizo. Faldfolio en esp-o havebla ĉe S.F.P.E., 34, rue de Chabrol, Paris (10), kontraŭ 1 resp. kupono.

Internacia Foiro, Marseille. Mediteranea merkato. Dum la dua semajno de septembro. Faldfolio k glumarkoj. en esp-o. Adr.: 7, Quai des Belges, Marseille.

Pro poŝtoteknikaj k. a. konsideroj oni neniam adresu leterojn ktp. ekstere (sur la koverto) per la nomo de la Redaktoro. Oni adresu simple: SAT, 67, avenue Gambetta, Paris 20 (Terorlandanoj rajtas tamen indiki la nomon L. BANNIER, anstataŭ SAT.)

MEMORNOTO

PRIESPER. ARTIK. K NOTOJN ENHAVIS: *Signalen*, Stokh., 10., 17., 24. 6., 1., 8., 15., 22., 29. 7.; *Claridad*, B. Aires, n. 311; *Tipograf. Bulteno*, Paris, majo-jun. ; *Matensuna Jurnalo*, Osaka (portreto k biografio de K-do Lanti) ; *Syndicats*, Paris, 8-7., *La Voix Libertaire*, 17-7; *Le Popu'aire*, Paris, 26-7.

PRI LA KONGRESO ENPRESIS : *Syndicats*, Paris, 2.7; *La Révolution Prolétarienne*, Paris, 10. 7; *Vorwaarts*, *Vooruit*, Roterdamo/Hago, ĉiutage dum la kongreso (kun ilustroj).

Korespondado

Simpla trilinia anonceto kostas 5.— fr.fr.

AŬSTRIO

15-jara studento dez. kor. kun junul(in) o pri astronomio (mi estas kontraŭulo de Kopernika doktrino), medicino, ekonomio (kaŭzoj de senlaboreco, mizero k milito), religio k. a. temoj. *Weber Leop.*, Siebenbrunneng. 71, 11/26, *Wien V*.

NEDERLANDO

Ĉiuj, kiuj faris fotojn dum la 17-a SAT-kongreso, bonv. sendi al mi foton por fari memoralbumon. Mi respondos ĉiujn. K-do *Tiele J.*, Ackersdijkstr. 78 a, *Rotterdam*. N.

NORVEGIO

31-jara minejlaboristo dez. kor. kun 20-30-jara K-ino. Nepra kondiĉo : liberpensulo k kom. aŭ socialisto. Adr. : *Magne Rennemo, Malm ap. Steinkjer*.

K-do *Reidar Lindström ; Elvegaten 17, Halden*, dez. interŝ. PM. kĉl.

SAT-RONDO ROTTERDAM! Vendr., 3. IX., je la 20-a h. kunv. en gr. salono de St. Laurentius (Nieuwe Haven 133 a), kun raporto de O.K.K., vintra programo, mono por Hisp. ktp. *(A. M. Riswick)*.

La Londona Lab. Esperanto-Klubo organizas gravan ekspozicion k serion da lekcioj dum la semajnfino de la 2-a ĝis la 3-a de oktobro. La ekspozicio enhavos tre interesan historian materialon, kiu estas videbla por la lasta fojo en Anglio antaŭ forsendiĝo al la Viena Muzeo. Sabaton, la 2-an, je la 3-a posttagmeze : Konferenco de delegitoj de labortendencaj organizoj. Je la 7.30 : Lekcio de K-do Bartelmes pri « Historio de la Esperanto-Literaturo ». Dimanĉon, la 3-an, je la 11-a antaŭtagmeze : K-do Bartelmes lekcios pri : « Laboristaj tendencoj en la Esperanto-Literaturo ». Je la 2.30 posttagmeze : Paŭl Blaise pri : « La historio de la Esperanto-Movado ». — Ĉe « The Art Workers » Guild, 6 Queens Square, Southampton Row, Londono.

Raporto pri amasloĝejo en la Nenijto-halo

(dum la Roterdama Kongreso)

La ordigado de l'grandega roterdama halo komenciĝis merkredon, la 28-an de julio. Pro la amplekso de l'halo ni bezonis uzi nur la podion, sur kiu ni povis aranĝi apartajn dormlokojn por virinoj k viroj; restis krome loko en la mezo por starigi tri grandajn tablojn k ok benkegojn kvinmetrajn, plus unu granda tablo aparte lokita por disdonado de bulkoj k teo. Ĉar ĉiuj gastoj ricevis po tri bulkoj k taso da teo tute senpage de la O.K.K. De dimanĉo ĝis ĵaŭdo ili ricevis nur bulkojn senpage, sed povis ĉiutage aĉeti tason da teo aŭ kafo por 3 cendoj.

Dank'al miaj helpantoj mi sukcesis tiel, ke la halo estis malfermita la tutan tagon k nokton, k ĉiam ĉeestis minimume unu deĵoranto. Regis inter gastoj k deĵorantoj daŭre frateca atmosfero. tiel ke ŝajnis esti unu intima familia rondo; speciale tio okazis dimanĉon, kiam post la matenmanĝo multaj gastoj pasigis longan tempon, trakantante preskaŭ la tutan kantlibreton.

Por ĉio atingita mi unue sentas min devigata esprimi koran dankon al ĉiuj gastoj, kies konduto estis tiel vere frateca, ke ili preskaŭ ŝajnis obeemaj infanoj de l'deĵoranto. Sammaniere mi dankas miajn helpintojn pro iliaj bone plenumitaj deĵoroj, speciale tiujn, kiuj plenumis la plej multajn taskojn, nome jenaj K-doj (post la nomo sekvas la nombro de l'plenumitaj taskoj): *Ran* (6), *J. G. de Jong* (6), *C. de Jong* (5), *Hartog* (2), *Luchtenburg* (1), *Langerak* (1), *Onderdijk* (1). Ĉiu tasko daŭris minimime ses horojn. Ankaŭ koran dankon al tiuj, kiuj helpis ordigi la halon. Mi esperas, ke, malgraŭ ke ĝi estis tre brila kongreso, ĉi tiu kongreso estos superita ankoraŭ de multaj okazontaj kongresoj. Bruselanoj, faru do vian eblon!

J. V. DUPAIN (19638).

Geedziĝos la 9-an de septembro
FRANS B. E. ten HAGEN kaj
JEANNETTE WEERMAN
Anticipe dankas pro viaj bondeziroj.
AMSTERDAMO W.
Nova adreso: Nepveusstr. 33, II.

Por ferioj skribu al « International Friendship League » (Internacia Amikeca Ligo), 13 Tamstock Square, *London W. C. 1.*

El minista regiono Pas-de-Calais pli ol 100 novaj esp-istoj deziras korespondi kun alilandaj ministoj k interŝanĝi esp. ekspoziciaĵon. Adreso: *Karlo Mavriĉ*, 17, Av. du 4 Septembre, *LENS* (P. de C.), Francio.

Letero al Han Riner

Niaj legantoj certe legos kun intereso jenan leteron, kiun bonvolis komuniki al ni la eminenta filozofo-verkisto *Han Riner*. Li estis demandinta al K-do E. Lanti, kiu jam de sep monatoj estas en Japanio, pri budaista sekto, pri la japana menso ktp. Per la ĉi suba respondo la legantoj ne nur konatiĝos kun la rimarkoj de oberservokapabla homo, sed plie liaj amikoj certe havos plezuron ekscii pri lia vivo en lando tiom maproksima de Eŭropo. Ili ankaŭ rimarkos kiel ni, ke ĝenerale la neŭtralaj esperantistoj japanaj ne brilas per sia kuraĝo... — *Red.*

Jamaŝiro-maĉi, 25.V.37.

Kara Majstro k Amiko,

Mi gratulas al mi, ke mia karto atingis vin, malgraŭ la malprecizo de la adreso, kiun mi skribis, k ĉefe, ke ĝi naskis ĉe vi la deziron ĝin respondi per kora parolo. Sed vi starigis al mi nefacile respondeblajn demandojn k pro tio semajnon post semajno mi prokrastis por diri kion mi scias pri la sekto *Zen* k kion mi pensas pri la japana animo.

Unue mi devas diri, ke dum mia ĉeesto en Tokio mi ne havis bonan oportunon por akiri kelkajn ideojn ĝustajn pri la japana vivo. Mi kredis antaŭe, ke mi povus partopreni ĉi t'e la esperantistan movadon k per tio esti en ĉiutaga kontakto kun samlingvanoj. Tiel estis dum la unuaj tagoj post mia alveno. Sed sekve de vizito de kvin policistoj kun du interpretistoj, kiuj demandadis min dum pli ol du horoj, mi estis informata, ke mia ĉeesto en Japanio estos tolerata nur kondiĉe, ke mi ne rilatu kun la eks-membroj de SAT, nek kun iu ajn japano, kiu estas suspektata pro revolucieca ideoj. Verdire, mi antaŭvidis t'an situacion, sed mi ne supozis, ke la fakto esti mem suspektata k rigore observata havus kiel rezulton forteni de mi ĉiujn esperantistojn, eĉ la plej ortodoksajn je politika vidpunkto. Tiel tamen estas jam de preskaŭ ses monatoj.

Post kelkaj semajnoj de kompleta izoliteco, la hazardo favoris ke mi ekkonatiĝu en biertrinkejo kun artpentristo, kiu loĝis dum pluraj monatoj en Francio. Dum mia restado en Tokio, t. e. ĝis la fino de aprilo, li estis la sola persono, kun kiu mi havis la oportunon interparoli po unu aŭ du fojoj semajne.

Mi kredas, ke iam mi diris al vi, ke esperanto fariĝis al mi pli facile uzebla ol mia gepatra lingvo. Tio estas ankoraŭ vera. Tamen mi volas fari al vi konfeson. La fakto, ke mi estis apartigita de la esperanta medio k estis devigata uzi la francan lingvon por konversacii kun tiu japano, kaŭzis ke mi, por tiel diri, estis perdinta mian lastan iluzion. Mi sentis dubon pri la neceso de la movado, al kiu mi dediĉis preskaŭ dudek jarojn el mia vivo. Nu! hodiaŭ mi riproĉas min pro la malforto de mia kredo. La eksperimento, kiun mi havis la okazon fari dum kvar monatoj kun japano, kiu flatas al si per tio, ke li legis la tutan verkaron de Anatol Frans, konvinkis min, ke en realo li neniam komprenis tiun aŭtoron k ke ofte li eĉ ne komprenis min mem. Kaj tiel post plurjara studado ĉe la Imperia Universitato el Tokio k plurmonata restado en Francio! Necesas vere esti kvazaŭ maĉinta la samajn vortojn dum pluraj jaroj k lerninta ilian signifon en la samaj vortaroj, por ke reala interkompreniĝo estu ebla. Por scipovi lingvon, necesas esti kapabla eldiri per ĝi spontane siajn ĝojojn, dolorojn, kolerojn, malbenojn — k siajn revojn. Necesas pensi rekte en tiu lingvo k ne unue en sia gepatra. Per kelkaj jaroj da praktikado esperanto ebligas tion.

Alia eksperimento plifortigis mian konvinkon, ke neniu nacia lingvo povas konvene solvi la problemon pri ĉiesa interkompreniĝo. *Praktike* la angla lingvo estas en Japanio — k en aliaj lokoj — la internacia interkomprenilo. Aperas en Tokio tri ĉiutagaj ĵurnaloj anglalingvaj. En la hoteloj k restoracioj iom gravaj en la grandaj magazenoj k en multaj aliaj lokoj preskaŭ ĉiam troviĝas iu, kiu parolas angle — mi volas diri: kiu povas respondi al demandoj k doni la informojn ordinare petatajn. Sed ĉiuj tiuj « english spokermen » aŭ « -women » tute ne kapablas, krom maloftaj esceptoj, paroli k skribi korekte per alia temo ol la ordinaraj banalaĵoj, rilataj al ilia deĵoro. Kaj tamen la angla lingvo estas jam delonge instruata devige en la lernejoj de ĉiuj pli-malpli gravaj urboj — Kaj tiel ekde la elementa instruado!

Ĉar mi priparolas tiun demandon, mi menciu mian propran sperton. Dum la jaro 1924 mi studis la anglan lingvon dum kvar horoj ĉiusemajne. De tiam mi ofte legis, helpante min per vortaro, anglajn tekstojn en la revuoj, kiujn interŝanĝe mi ricevis kontraŭ la SAT-organoj. Ekde oktobro 1936 mi dediĉis almenaŭ du horojn en ĉiu tago por legi k kelkfoje traduki anglajn tekstojn. Tamen, nun estas al mi tre malfacile kompreni min per la angla lingvo, eĉ rilate al ordinaraj aferoj. Kaj kiam mi ĉeestas prezentadon de angla aŭ usona filmo, apenaŭ mi povas de tempo al tempo kapti la ĝustan signifon de interparolo.

... ...

Mallongan tempon mi bezonis por lerni la uzadon de la « haŝi » (bastonetoj, kiuj anstataŭas forketon); mi jam povas ĝue gustumi la « suŝi » (tranĉaĵeto da kruda fiŝo iomete acidita k metita sur amaseton da rizo) k la « magurotĉazuke » (tranĉoj da fiŝo surverŝitaj per bolanta teo), same kiel mi povis en Parizo manĝi... ne nur krudajn, sed *vivantajn* ostrojn; unuvorte mi faris grandan progreson en la sennaciecigo de mia palato; mi povas ankaŭ marŝi kun *getaoj* ĉe la piedoj k mi ne plu metas erare la plandojn de miaj ŝuoj sur lokojn malpermesitajn laŭ la hejma moro ĉi tiea. Sed estas baro al kiu mi senĉese kolizias; ĝi estas la lingva. Tiu limo ne estas ia mito kiel tiom da aliaj: ĝi estas reala, kvazaŭ tuŝebla per la okuloj k oreloj. Ĉie k ĉiam tiu malbenata baro staras antaŭ mi k pro ĝi estis al mi malfacile ĝis nun iomete penetri en la intimon de la homoj inter kiuj mi vivas. Tial, post kelkaj semajnoj da dubado. mi refariĝis fervora adepto de l'movado por detrui la lingvajn limojn.

E. LANTI (Daŭrigota.)